

EURÓPAI PARLAMENT

2009 - 2014

Plenárisülés-dokumentum

3.11.2010

B7-0610/2010

ÁLLÁSFOGLALÁSRA IRÁNYULÓ INDÍTVÁNY

a Tanács és a Bizottság nyilatkozatait követően

az eljárási szabályzat 110. cikkének (2) bekezdése alapján

a közelgő EU–USA csúcstalálkozóról és a Transzatlanti Gazdasági Tanács
üléséről

**Helmut Scholz, Rui Tavares, Takis Hadjigeorgiou, Kyriacos
Triantaphyllides, Patrick Le Hyaric**
a GUE/NGL képviselőcsoport nevében

RE\838072HU.doc

PE450.431v01-00

HU

Egyesülve a sokféleségben

HU

Az Európai Parlament állásfoglalása a közelgő EU–USA csúcstalálkozóról és a Transzatlanti Gazdasági Tanács üléséről

Az Európai Parlament,

- tekintettel eljárási szabályzata 110. cikkének (2) bekezdésére,
- A. mivel a 21. század elején a világ többpólusúvá alakult, amelyben a közös problémákat nemzetközi szinten, együtt kell megoldani, és mivel az EU-nak és az Egyesült Államoknak egyaránt igazodnia kell ehhez a helyzethez, együttműködő megközelítést követve nemzetközi kapcsolataikban,
- B. mivel továbbra is jelentős nemzetközi konfliktusok és nézeteltérések állnak fenn a transzatlanti kapcsolatokban, minthogy:
 - az Afganisztánban zajló háború továbbra is több ezer halott és sebesült civil áldozatot szed, valamint az ország és az egész régió vészes destabilizációjához vezet, mivel a NATO-szövetség elsősorban katonai szempontú politikája az ország egyetlen problémáját sem oldotta meg,
 - csak csekély előrehaladás történt a nukleáris fegyverek újbóli ellenőrzése és leszerelése terén, és továbbra is patthelyzet áll fenn a többi leszerelési kérdéssel kapcsolatban,
 - az új kormány nem szüntette meg a Kubával szemben alkalmazott szankciókat,
 - az Iránnal fenntartott kapcsolatok megromlása veszélyezteti a békét, és tovább bonyolítja a közel-keleti régióban hosszú ideje húzódó válság megoldását,
 - az Egyesült Államok terrorizmus leküzdésére irányuló stratégiája kiterjedt eszközöket vesz igénybe az európai állampolgárokra vonatkozó érzékeny adatok ellenőrzéséhez, miközben e tevékenységek csorbítják az európai állampolgárok alapvető jogait és szabadságjogait,
 - az Egyesült Államok 38 államában és szövetségi szinten továbbra is létezik a halálbüntetés,
- C. mivel a transzatlanti kapcsolatok továbbra is jelentős tényezőt alkotnak a nemzetközi politikában, és mivel az EU és az USA fontos szerepet játszanak nemzetközi konfliktusok megoldásában, különösen a Közel-Keleten, Afganisztánban és Irakban, csakúgy, mint a szegénység és az éghajlatváltozás elleni küzdelemben,
- D. mivel az európai és az amerikai gazdaság együttesen a világ gazdaság mintegy felét teszi ki, és mivel ennél fogva a két gazdaság különleges felelősséggel rendelkezik a jelenlegi gazdasági és élelmezési válság megoldásában, a volatilitás és a spekuláció elleni küzdelemben, és ennél fogva az új szabályok megalkotásában,

- E. mivel patthelyzet alakult ki a transzatlanti kapcsolatokban, hiszen egyre súlyosabb véleménykülönbségek jöttek létre annak tekintetében, hogy a nemzetközi politika hogyan oldja meg a gazdasági és pénzügyi válsággal, az adatvédelemmel, az éghajlatváltozással és egyéb területekkel kapcsolatos problémákat, és mivel a parlamentek közötti párbeszéd, valamint a civil társadalommal fenntartott kapcsolatok megerősítése elősegítheti a kölcsönös megértést, a nehézségek leküzdését, és valamennyi érintett érdekeinek megfelelő, kölcsönösen elfogadható megoldások megtalálását,
1. felszólít a transzatlanti kapcsolatok új elméleti alapokra helyezésére, az alábbi irányvonalat követve:
 - a) a világban lévő válsághelyzetek megszüntetésére irányuló fenntartható megoldások megvitatása, amelyek felváltanák a katonai szuperhatalmi koncepciókat,
 - b) a radikális politikai reformok szükségességének elismerése a gazdasági és pénzügyi válság rendszerszerű okainak kezeléséhez és azonnali határozott lépések megtételéhez az „új gazdasági rendszer” szabályainak kidolgozása érdekében,
 - c) ragaszkodás ahhoz, hogy a terrorizmus ellen nem lehet a nemzetközi jogot megsértve és az olyan bevett, alapvető és közösen vallott értékek ellenében harcolni, mint az emberi jogok és alapvető szabadságjogok tiszteletben tartása, a jogállamiság és a vonatkozó genfi egyezmények;
 - d) annak megvitatása az egyesült államokbeli partnerekkel, hogy a multilateralizmus, különösen pedig az ENSZ-en belüli nemzetközi együttműködés iránt mindkét fél által vállalt elkötelezettséget hogyan lehet a gyakorlatba átültetni,
 2. úgy véli, hogy ebből a célból el kell mélyíteni az Európai Unió és az Egyesült Államok közötti parlamenti politikai párbeszédet; ragaszkodik ahhoz, hogy ez a párbeszéd nyitottabb és átláthatóbb legyen; felszólítja az EU-t, az Egyesült Államok kormányát és a parlamenteket, hogy fordítsanak nagyobb figyelmet a civil társadalommal fenntartott kapcsolatokra, és kevésbé összpontosítsanak az üzleti párbeszédre;
 3. mélységes aggodalmának ad hangot az Egyesült Államokkal folytatott jogalkotási párbeszéd kiegyensúlyozatlansága, és ennek az európai jogalkotásra gyakorolt hatása miatt; úgy véli, hogy a Transzatlanti Gazdasági Tanácsban (TGT) folyó munkát elszámoltathatóvá és átláthatóvá kell tenni;

Nemzetközi kérdések

4. hangsúlyozza, hogy sürgősen szükség van a jelenlegi afganisztáni katonai stratégia és civil újjáépítési stratégia őszinte értékelésére; arra a következtetésre jutott, hogy a stratégia terén jelentős váltás szükséges, mivel a béke, a biztonság és a fejlődés csak akkor jut érvényre, ha a továbbgyűrűző erőszakot megszüntetik, a jelenlegi katonai megoldások helyébe fokozottabb polgári újjáépítési erőfeszítések lépnek, valamint ha ennek eredményeként helyreáll az afgán lakosság bizalma; kéri a NATO-csapatok azonnali kivonását az országból;
5. megállapítja, hogy az amerikai kormány új erőfeszítései ellenére a közel-keleti folyamat

holtpontra jutott; ismételten hangsúlyozza, hogy a transzatlanti partnerek Izraellel folytatott kapcsolatainak fejlesztését szigorúan az emberi jogok és a nemzetközi humanitárius jog tiszteletben tartásának, továbbá a gázai és a megszállt palesztin területeken uralkodó humanitárius válság megszüntetésének és az átfogó békemegállapodás iránti tényleges elköteleződésnek a feltételéhez kell kötni;

6. mélységesen aggódik a Gázában rekedt 1,5 millió palesztin sorsa és biztonsága miatt, akiknek nincs lehetőségük elhagyni az övezetet; kéri a transzatlanti partnereket, hogy az Izraellel folytatott kapcsolatok keretében ragaszkodjanak ahhoz, hogy az izraeli hatóságok oldják fel a blokádot; felszólítja a transzatlanti partnereket, hogy az ENSZ 194. sz. határozatának megfelelően fokozzák az ENSZ által regisztrált több mint 4,3 millió palesztin menekült régóta húzódó tragédiájának megoldására irányuló erőfeszítéseiket;
7. felszólít arra, hogy Iránnal szemben új megközelítést alkalmazzanak, mivel a szankciók és az elszigetelés politikája megbukott; ragaszkodik ahhoz, hogy újítsák fel a tárgyalásokat Iránnal, annak érdekében, hogy tárgyalásos úton átfogó és igazságos megoldást találjanak az iráni nukleáris kérdésre, annak elismerése alapján, hogy Iránnak joga van a békés nukleáris tevékenységhez, illetve azzal a feltétellel, hogy Irán igazolható biztosítékokat nyújt nukleáris programja békés jellegét illetően; határozott meggyőződése, hogy párbeszéd és diplomácia révén realiztikus, hosszú távú megoldást lehet találni az iráni kérdésre, a bécsi Nemzetközi Atomenergia-ügynökség (NAÜ) felügyelete alatt lévő többoldalú keretben;
8. határozottan támogatja a 2010 májusában, Madridban megrendezett EU–Latin-Amerika csúcstalálkozó zárónyilatkozatában tett kijelentést, mely szerint az európai és a latin-amerikai vezetők mélyen elutasítanak és a nemzetközi joggal, valamint a szabad kereskedelemre vonatkozó általánosan elfogadott szabályokkal ellentétesnek tartanak minden, egy adott ország területén kívül következményekkel járó, egyoldalú kényszerítő intézkedést, és megállapodnak abban, hogy ez a gyakorlat súlyosan veszélyezteteti a multilateralizmust; emlékeztet arra, hogy az Egyesült Államok területén kívülre ható Helms-Burton törvényekre alapuló, Kubával szemben alkalmazott kereskedelmi embargót az ENSZ Közgyűlése folyamatosan elítéli; felszólítja a Tanácsot és a Bizottságot, hogy az EU–USA csúcstalálkozón vessék fel a kérdést, és munkálkodjanak e rendelkezések eltörlésén, szükség esetén felelősségre vonva az Egyesült Államokat a WTO-ban;
9. emlékeztet minden érintettet, hogy a ciprusi kérdés nemzetközi probléma, melyet az ENSZ határozatai és a nemzetközi törvények alapján kell megoldani, ezáltal biztosítva a sziget újraegyesítését egy kétfőző, két közösségből álló szövetségben, amely demilitarizált, kezesek és beavatkozások nélkül működik, és a béke hídját alkotja a Földközi-tenger keleti térségében;
10. üdvözlöi Obama elnök nukleáris fegyverek leszerelésével kapcsolatos új megközelítését és az új START-egyezmény 2010. április aláírását; sürgeti az EU-t és az Egyesült Államokat, hogy az ENSZ rendszerében többoldalú szinten igyekezzenek biztosítani a fegyverzet-ellenőrzési és leszerelési megállapodások megújítását; ismételten felkéri az USA-t, hogy:
 - a nukleáris leszerelést ne kösse az USA/NATO Európára vonatkozó szükségtelen rakétavédelmi tervéhez,

- a nukleáris leszerelési intézkedéseket ne kompenzálja hagyományos felfegyverzéssel,
- állítsa le a harctéri nukleáris fegyverek új generációinak fejlesztését,
- ratifikálja az Átfogó Atomcsend Szerződést,
- ratifikálja a gyalogsági aknák alkalmazásának, felhalmozásának, gyártásának és átadásának betiltásáról, valamint megsemmisítésükről szóló ottawai egyezményt,
- ratifikálja a kazettás bombákról szóló egyezményt,
- hagyjon fel az ENSZ Biológiai és Vegyifegyver-tilalmi Egyezményéhez csatolt megfelelési jegyzőkönyv ellenzésével,
- az atomsorompó-szerződésből eredő valamennyi kötelezettség, és különösen a II. cikk kötelezettségeinek szigorú betartásával járuljon hozzá az atomsorompó-szerződés rendszerének erősítéséhez,
- adjon új lendületet a vegyifegyver-tilalmi szerződés végrehajtásának és szervezete megerősítésének;

Emberi jogok és alapvető szabadságjogok

11. határozott aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy az Egyesült Államokkal kötött nemzetközi megállapodások sértik az európai polgárok adatainak védelmét; ismételten elutasítja az Egyesült Államokkal vagy bármilyen más harmadik országgal a terrorizmus elleni küzdelem nevében folytatandó tömeges adatsere és az utasokkal kapcsolatos adatok cseréjének gondolatát;
12. hangsúlyozza az Európai Unió és az Amerikai Egyesült Államok közötti, a személyes adatok védelméről szóló megállapodásra irányuló közeljövőbeli tárgyalások jelentőségét;
13. hangsúlyozza, hogy egy ilyen, az Egyesült Államokkal kötendő keretmegállapodásnak minimumnormákat megállapító megállapodásként kell működnie, amely az Egyesült Államokkal az igazságügyi és rendőrségi együttműködés keretében a személyes adatoknak a bűncselekmények megelőzése, kivizsgálása, felderítése vagy üldözése céljából történő továbbítására és feldolgozására vonatkozóan kötött valamennyi jövőbeli, illetve – egy előre meghatározott átmeneti időszak után – meglévő uniós vagy tagállami megállapodásra alkalmazandó, és összhangban kell állnia az Európai Unió Alapjogi Chartájával és a 95/46/EK irányelvvel;
14. kiemeli, hogy a nemzetközi adatcserével kapcsolatos fejleményekről teljes körű tájékoztatás szükséges; ezért sürgeti a Bizottságot és a Tanácsot, hogy a tagállamok és az Egyesült Államok közötti, a bűnüldözési adatok cseréjére és az Egyesült Államok vízummentességi programjában és az egyszeri védelmi ellenőrzési programban való részvételre vonatkozó kétoldalú megállapodások és az egyetértési megállapodások vonatkozásában teljes mértékben tegye egyértelművé a helyzetet;
15. megdöbbenésének ad hangot az iraki háború alatt elkövetett emberi jogi visszaélések miatt, melyekre a Wikileaks által közzétett információk alapján derült fény; felhívja az

Egyesült Államokat, hogy a bűncselekmények elkövetőit állítsák bíróság elé;

16. kéri, hogy az ENSZ égisze alatt folytassanak nemzetközi vizsgálatot az iraki háború alatt elkövetett valamennyi bűncselekménnyel kapcsolatban; felhívja a NATO tagállamait, hogy csapataikat haladéktalanul vonják ki Irakból;
17. ismételten hangot ad annak az Európai Unió által már több alkalommal megfogalmazott kérésnek, hogy a Római Statútumban nem részes államok vegyék fontolóra a Nemzetközi Büntetőbíróság (ICC) e statútumának ratifikációját, illetve adott esetben az ahhoz való csatlakozást;
18. fájjalja, hogy Obama elnök nem váltotta be azon ígéretét, hogy 2009 végén bezárja a guantánamói fogolytábor, és követeli annak azonnali bezárását; felhívja az Egyesült Államokat, hogy számolja fel a katonai bizottságokat, és azokat a guantánamói foglyokat, akik ellen büntetőtárgyalást kíván lefolytatni, a tisztességes eljárásra vonatkozó nemzetközi normákkal összhangban állítsa rendes szövetségi polgári bíróság elé; kitart amellett, hogy azokat a foglyokat, akiket nem kívánnak büntetőeljárás alá vonni, haladéktalanul szabadon kell bocsátani; felhívja az EU tagállamait, hogy fokozzák erőfeszítéseiket azáltal, hogy Obama elnök döntésének támogatása érdekében korábbi guantánamói foglyok számára menedékjogot biztosítanak;
19. kéri az Egyesült Államok kormányát, hogy vessen véget a rendkívüli letartóztatások és kiadatások gyakorlatának; kéri a Tanácsot és a Bizottságot, hogy az Egyesült Államok kormányával folytatott egyeztetés során vessék fel az Egyesült Államok által Afganisztánban (Bagramban) működtetett fogdák problémáját, és követeljék bezárásukat.
20. ismételten kéri, hogy az Egyesült Államok szövetségi és állami szinten törölje el a halálbüntetést;

Gazdasági kérdések

21. ismételten hangot ad azon véleményének, hogy sem egy új transzatlanti gazdasági partnerség, sem az Egyesült Államokkal közösen létrehozandó szabadkereskedelmi övezet nem lehet célkitűzés az EU számára az Egyesült Államokkal való kapcsolatában; úgy véli, hogy az EU-nak és a tagállamoknak meg kell őrizniük szociális politikáikat és az olyan területekre vonatkozó politikáikat, mint a közegészségügy és a környezetvédelem, továbbá meg kell erősíteniük gazdasági kapcsolataikat a világ többi régiójával;
22. úgy véli, hogy az Egyesült Államoknak és az EU-nak mint a világ legjelentősebb pénzügyi központjait magukban foglaló régióknak felelős hozzáállást kell tanúsítaniuk a pénzügyi és gazdasági válságok megoldása érdekében; hangsúlyozza annak szükségességét, hogy a szabályozók számára az Atlanti-óceán mindkét partján nagyobb jogköröket biztosítsanak a pénzügyi intézmények összeomlásának kezelésére annak biztosítása érdekében, hogy a bankok részvényesei és hitelezői – ne pedig az adófizetők – fizessék meg a bankcsődök költségét;
23. úgy véli, hogy a pénzügyi ágazatnak vissza kell térnie eredeti funkciójához, és elsősorban a köz érdekében kell működnie, el kell fogadnia az alacsonyabb hozamokat, és a rövidtávú haszon helyett a kockázatkerüléshez és a hosszú távú célkitűzésekhez kapcsol

bónuszrendszerekben kell megállapodnia; rámutat arra, hogy az iparosodott országokban és különösen az Egyesült Államokban és néhány EU-tagállamban a pénzügyi ágazat már olyan hatalmas, hogy az már nem a köz javát szolgálja, és ezért megfelelőbb méretűvé kell alakítani;

24. úgy ítéli meg, hogy az Európai Unióban és az Egyesült Államokban a gazdasági és monetáris válság előtt meglévő szabályozási struktúrák nem voltak kellően egységesek, és jobbra csak szórványos makrogazdasági elemzéseken alapultak, valamint hogy e szabályozási struktúrák globális egységességének hiányában az államok mind önállóan léptek fel; sürgeti az EU-t és az Egyesült Államokat, hangsúlyozzák annak jelentőségét, hogy a felügyeleti és szabályozási rendszer tegye kötelezővé többek között a műveletek rögzítését; felhívja az EU-t és az Egyesült Államokat, hogy támogassák a pénzügyi tranzakciókra kivetendő adó bevezetését;
25. sürgeti az EU-t és az Egyesült Államokat, hogy tegyék meg a jelenlegi valutaháború megfékezéséhez szükséges lépéseket; úgy ítéli meg, hogy ezt az Ázsián végigfutó lefelé gyűrűző versenyt („race to the bottom”) az Egyesült Államok laza monetáris politikája váltotta ki, amely gyengíti az amerikai dollárt az euróval és az összes többi jelentős valutával szemben; megállapítja, hogy a valutaháború legfőbb kárvallottja valószínűleg az uniós gazdaság lesz;
26. hangsúlyozza, hogy azok a világszintű gazdasági egyensúlyhiányok, amelyeken a pénzügyi válság ideiglenesen enyhített, újra jelentkeznek, és fenyegetést jelentenek a gazdaság élénkülése és a munkahelyteremtés számára; úgy véli, hogy a hatalmas exporttöbbletnek nagyobb hazai keresletre kell alapulnia;
27. úgy véli, hogy mivel az Egyesült Államokban a szociális jogok alacsony szintűek, és például a nemzeti egészségügyi rendszer katasztrofális helyzetben van, az EU-nak a kereskedelmi kapcsolatok megerősödésére való tekintettel meg kell győződnie arról, hogy nem alakul ki szociális dömping;
28. úgy ítéli meg, hogy – csakúgy, mint bármely harmadik ország esetén – az Egyesült Államokkal fenntartott kereskedelmi kapcsolatok megszilárdítását is az emberi jogok tiszteletben tartásához, többek között a halálbüntetés eltörléséhez, a fogva tartottak tisztességes eljárásához való jogának tiszteletben tartásához, a kínzás valamennyi formájának betiltásához, valamint a főbb nemzetközi egyezmények ratifikálásához és betartásához kellene kötni;
29. megállapítja, hogy az Európai Bizottság határozottan elkötelezte magát a nem tarifális intézkedések kérdéskörének további feltárása mellett az EU–USA kapcsolatok területén; rámutat, hogy az Európai Bizottság által az EU–USA kereskedelemre és beruházásokra vonatkozó nem tarifális intézkedésekről készített tanulmány szerint a nem tarifális intézkedések megszüntetése vagy mérséklése nagyobb bevételeket hozna az EU számára; határozottan kitart amellett, hogy a nem tarifális intézkedésekkel kapcsolatos szabályozási kérdések rendezése az egészségügy, a pénzügyek, az életminőség és a környezetvédelem területén nem történhet a fogyasztóvédelem rovására;
30. kéri a Tanácsot és a Bizottságot, vitassák meg a transzatlanti partnerekkel, hogy miként lehet előrelépést elérni a fejlődő országok gyógyszerekhez való hozzájutása terén, és

ellenesse nyomatékosan az Egyesült Államok azon kezdeményezését, hogy a fejlődő országokkal kötendő valamennyi kétoldalú megállapodásba olyan záradékot illesszenek, amelyben az érintett országok lemondanak a dohai megállapodásnak a jelentősebb közegészségügyi problémák (AIDS, tuberkulózis stb.) kezeléséhez szükséges generikus gyógyszerek gyártását és importálását lehetővé tevő rendelkezésének alkalmazásáról;

31. úgy ítéli meg, hogy mivel a WTO titkársága 2010. szeptember 29-i ülésén újfent rámutatott a „2008. évi amerikai gazdálkodói törvény” harmadik országokbeli termelőkre gyakorolt kedvezőtlen hatására, e kérdést az EU részéről fel kell vetni az EU–USA csúcstalálkozón;
32. úgy véli, hogy számos, az EU és az USA közti kereskedelmi konfliktus alapját – pl. a hormonkezelt hús és GMO-termékek körüli ellentétek – a biztonságos élelmiszerekhez és biztonságos környezethez való jog alkotja, és kéri a Tanácsot és a Bizottságot, hogy járjanak el az alkalmazandó uniós jogszabályok szerint, illetve azok védelmében;

Éghajlatváltozás

33. úgy véli, hogy az éghajlatváltozásnak, az alternatív energia előállításának és az energiahatékonyságnak a Transzatlanti Gazdasági Tanács napirendjén kiemelt kérdésként kell szerepelnie; ezzel összefüggésben bátorítja a TGT-t az éghajlatváltozás elleni küzdelem érdekében hozott energiatakarékosági intézkedésekkel kapcsolatos együttműködésre; a termékek energiahatékonysági szabványai terén szorosabb szabályozói együttműködést vár el;
34. felhívja az Egyesült Államokat és az EU-t, valamint valamennyi nemzetközi partnerüket, hogy a cancúni éghajlat-változási konferencián a „közös, de különböző felelősség” elvének jegyében vállaljanak komolyabb kötelezettségeket a kibocsátás csökkentésére a 2°C-os célkitűzéssel való összhang biztosítása érdekében, de ne zárják ki az 1,5°C-os hőmérsékleti korlátozás alkalmazásának lehetőségét sem, annak érdekében, hogy nagy valószínűséggel biztosítani lehessen valamennyi ország, nép és ökoszisztéma túlélését;
35. úgy ítéli meg, hogy egy nemzetközi megállapodásnak az üvegházhatást okozó gázok fejlett országok általi kibocsátásának csökkentését 2020-ig az 1990-es szinthez képest az éghajlatváltozással foglalkozó kormányközi munkacsoport által ajánlott 25–40%-os csökkentési tartomány felső sávjának megfelelő szinten kellene biztosítania, mivel a legújabb tudományos adatok szerint legalább 40%-os csökkentésre van szükség a 2°C hőmérsékleti korlátozás mindössze 50%-os valószínűségű sikerre viteléhez; kitart amellett, hogy e csökkentéseknek belföldön kell megvalósulniuk, figyelemmel arra, hogy az EU, az Egyesült Államok és a többi fejlett ország számára olyan megfelelő hosszú távú célt kell meghatározni, amely az 1990-es szinthez képest 2050-ig legalább 80–95%-os csökkentést jelent;
36. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak, a Bizottságnak, a tagállamok parlamentjeinek, valamint az Amerikai Egyesült Államok elnökének és kongresszusának.